Lietas Nr. C13052714
Lietas arhīva Nr. C-0128-15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Dobelē, 2015.gada 19.janvārī

Dobeles rajona tiesas tiesnese R.Krasovska,
rakstveida procesā izskatīja civillietu akciju sabiedrības „Bigbank Latvijas filiāle" maza apmēra prasībā pret /pers. C/ par parāda piedziņu, un konstatēja

Aprakstošā daļa

2014.gada 28.augustā akciju sabiedrība „Bigbank Latvijas filiāle" (turpmāk tekstā – prasītājs) cēla tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk tekstā – atbildētājs) par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, saskaņā ar 2012.gada 26.jūnijā noslēgto aizdevuma līgumu Nr. 1221148/1 Oba (turpmāk tekstā - aizdevums līgums), prasītājs izsniedzis atbildētājam aizdevumu EUR 638.41 (LVL 448.68) apmērā, ar gada procentu likmi - 55.7593%, ar pienākumu atmaksai aizdevuma summu un procentus aizdevuma līguma maksājuma grafikā noteiktajā kārtībā.

Atbildētājs neveica maksājumus aizdevuma līgumā paredzētajā kārtībā.

Saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu punktu 5.1. no līguma izrietošo maksājumu kavējumi gadījumā, Aizņēmējam ir pienākums maksāt līgumsodu 1% apmērā no nokavētā/to maksājumu summas par katri kavējuma dienu.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma 3.5.punktu, puses ir vienojušās par vienpusējas atkāpšanās no līguma sekām un apjomu, kādā Aizdevuma līgums zaudē spēku, tas ir: „Puses vienojas, ka saskaņā ar šī Līguma 3.1. punkti Aizdevēja vienpusējas atkāpšanās no Līguma sekas ir Līgumā sākotnēji noteiktās Aizņēmējam labvēlīgai maksājumu kārtības spēka zaudēšana uz turpmāku laiku un Aizņēmēja pienākums veikt tūlītēju visa no Līguma Izrietošā parāda atmaksu. Spēku līdz pilnīgai Līguma saistību izpildei nezaudē citi šī Līgumi noteikumi, t. sk. un ne tikai noteikumi, kas reglamentē līgumsoda aprēķināšanu pēc Aizdevēja 3.1.punktā paredzēto tiesību izmantošanas. Konkrētajā gadījumā spēku ir zaudējis Aizdevuma līguma maksājumu grafiks, kas noteica Aizņēmējam labvēlīgu aizdevuma atmaksas kārtību, bet spēku nav zaudējis līguma 5.1.punkts, kas paredz tiesības piemērot līgumsodu arī turpmāk.

Minēto apsvērumu dēļ uz konkrētas lietas apstākļiem nav attiecināma judikatūra, kas izriet no Augstāka tiesas Senāta Civillietu departamenta (turpmāk tekstā - AT) 2013.gada 30.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC 644/2013. Judikatūra attiecās uz gadījumiem, kad, pēc atkāpšanās no līguma, tiek turpināts piemērot jau spēkā neesošus līguma noteikumus jeb uz gadījumiem, kad puses līgumā nav noteikušas apjomu, kādā līgums zaudē spēku, un AT ir secinājusi, ka šādā gadījumā visi līguma noteikumi uz turpmāku laiku zaudē spēku. Taču konkrētajā lietā puses ir vienojušās par noteikumiem, no kuriem Aizņēmējs neatkāpjas, līdz ar to nav konstatējami, ka tiek piemēroti spēkā neesoši līguma noteikumi. Judikatūra minētajā lietā arī nereglamentē un nav noteikusi ierobežojumus Civillikumā noteiktajām pušu tiesībām vienoties par to, no kādiem līguma noteikumiem ir pieļaujam atkāpšanās, no kādiem nav pieļaujama atkāpšanās.

Saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu punktiem 3.1., gadījumā, ja maksājumu kavējuma dienu skaits kopā ir vismaz 30 dienas, aizdevējam ir tiesības pirms termiņa vienpusēji atkāpties no aizdevuma līguma un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu, bet saskaņā ar punktu 3.5. aizņēmējam šādā gadījumā ir pienākums nekavējoties samaksāt visu no līguma izrietošā parāda samaksu.

Tā kā atbildētājs nebija izpildījis savu saistību, un maksājuma termiņa nokavējums pārsniedza 30 diena, prasītājs vienpusēji atkāpās no līguma un pieprasīja no atbildētāja parāda samaksu, kas tika noformēts rakstveida brīdinājuma formā un nosūtīts atbildētājam ierakstītā vēstulē 2012.gada 08.oktobrī. Brīdinājumā prasītājs lūdz atbildētāju izpildīt savu saistību septiņu dienu laikā.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu punktu 12.5. un prasītāja apstiprinātu vispārējo noteikumu „Bankas vispārējie noteikumi" punktu 5.1.3. jebkāds paziņojums uzskatāms par nodotu otrai pusei, pagājušas 5 (piecas) dienas kopš tas nodots pasta iestādē un nosūtīts ar ierakstītu sūtījumu uz adresi, kas norādīta līgumā, tādēļ augstāk minētā parāda samaksas termiņš beidzās 2013.gada 20.oktobrī.

Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītājs ir aprēķinājis līgumsodu saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu punktu 5.1. par maksājumu kavējumu par laika periodu no 2012.gada 20.augusta līdz 2013.gada 08.oktobrim EUR 992.41 apmērā, ko prasītājs, vadoties pēc labas ticības principa, labprātīgi ir samazinājis līdz EUR 320.30, par laika periodu no 2013.gada 21.oktobra līdz 2014.gada 12.augustam EUR 1798.70, ko prasītājs, vadoties pēc labas ticības principa, labprātīgi ir samazinājis līdz EUR 0.00.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu punktu 5.3. aizņēmējs atlīdzina aizdevēja zaudējumus, kas tām radušies, veicot parāda piedziņu, tai skaitā tiesāšanās, pirms tiesas parāda piedziņas un ar tiesas un citu institūciju nolēmumu izpildi saistītos izdevumus. Izdevumus, kas aizdevējam radušies saistībā ar brīdinājumu, atgādinājumu un SMS atgādinājumu par līguma noteikumu pārkāpšanu izsūtīšanu, aizņēmējs atlīdzina saskaņā ar spēkā esošo aizdevēja cenrādi.

Ņemot vērā augstāk minēto, atbildētāja parāda summa uz šī pieteikuma parakstīšanas brīdi sastāda EUR 1257.07, kas sastāv no:
• neatmaksātās aizdevuma pamatsummas EUR 607.67;
• nesamaksātajiem procentiem par laika periodu no 2012.gada 21.septembra līdz 2013.gada 08.oktobrim EUR 287.37;
• nesamaksātās administrēšanas maksas par laika periodu no 2012.gada 21.septembra līdz 2013.gada 08.oktobrim EUR 34.20;
• līgumsoda saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu punktu 5.1. kopā EUR 313.60;
• komisijas maksas par paziņojuma par līguma laušanu nosūtīšanu saskaņā ar cenrādi EUR 14.23.

Normatīvais akts, ar kuru prasība pamatota- Civilprocesa likuma 1.pants, 127.panta pirmā daļa, 26.panta pirmā daļa, 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkts, 39.panta pirmās daļas 5.punkts, 41.panta pirmā daļa, 195.pants, 406.^{6} panta trešo daļu, Komerclikuma 20.panta otrā daļa un Civillikuma 1587., 1720., 1722., 1756., 1759.panta 1.punkts, 1765., 1943., 1945.pants.

Pamatojoties uz minēto, prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam parādu EUR 1257.07 (viens tūkstotis divi simti piecdesmit septiņi euro un 07 centi), kas sastāv no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas EUR 607.67 (seši simti septiņi euro un 67 centi), nesamaksātajiem procentiem par laika posmu no 2012.gada 21.septembra līdz 2013.gada 08.oktobrim EUR 287.37 (divi simti astoņdesmit septiņi euro un 37 centi), līgumsoda saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu punktu 5.1 EUR 313.60 (trīs simti trīspadsmit euro un 60 centi), nesamaksātās administrēšanas maksas par laika periodu no 2012.gada 21.septembra līdz 2013.gada 08.oktobrim EUR 34.20 (trīsdesmit četri euro un 20 centi) un komisijas maksas par paziņojuma par līguma laušanu nosūtīšanu saskaņā ar cenrādi EUR 14.23 (četrpadsmit euro un 23 centi); samaksātos tiesāšanās izdevumus; norādīt spriedumā uz prasītāja tiesībām saņemt 6% (seši procenti) gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Atbildētāja paskaidrojums tiesas noteiktajā termiņā tiesā nav saņemts.

Lieta tika izskatīta rakstveida procesā, jo neviena no pusēm neizteica lūgumu par uzklausīšanu tiesas sēdē. Atbildētājam par tiesas sēdes vietu un laiku tika paziņots likumā noteiktajā kārtībā, ko apliecina lietas uzziņas (lietas 1.,2.lapa). Tiesas nosūtītā korespondence atgriezta atpakaļ tiesā ar norādi - „beidzies glabāšanas laiks". Tiesa, pārbaudot Personu Datu Pārlūku konstatē, ka Atbildētājam korespondence nosūtīta uz viņa deklarēto dzīves vietu, līdz ar to viņam par lietas skatīšanu paziņots Civilprocesa likuma 56. pantā noteiktajā kārtībā.

Motīvu daļa

Tiesa, izvērtējusi rakstiskos pierādījumus lietā, pārbaudījusi civillietas materiālus atzīst, ka prasītāja prasība ir pamatota un apmierināma daļēji, kā arī prasītāja lūgums daļā par valsts nodevas samaksu un tiesāšanās izdevumu piedziņu no atbildētāja ir pamatots un apmierināms daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Lietas materiāliem pievienots Aizdevuma līgums Nr. 1221148/10ba, kas apliecina, ka prasītājs un atbildētājs ir noslēguši līgumu 2012.gada 26.jūnijā, līdz ar to atbildētājam bija saistoši arī Aizdevuma līguma noteikumi (lietas 15.lapa). Atbildētājs ir apņēmies pildīt saistības saskaņā ar Aizdevuma līguma Nr. 1221148/10ba maksājumu grafiku (lietas 14.lapas), minēto apliecinot ar parakstu uz tā. Tiesai nav pamata apšaubīt prasītāja sastādīto parāda aprēķinu (lietas 9. lapa).

Prasītājs izmantojis līgumā pielīgto tiesību un atkāpies no tā, iepriekš paziņojot par to atbildētājam (lietas 13.lapa). Civillikuma 1589.pants nosaka, vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta. Šāda saistība pielīgta Aizdevuma līguma Nr. 1221148/10ba 3.sadaļā Vienpusēja atkāpšanās no līguma 3.1.punktā.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma Nr. 1221148/10ba, vispārējo noteikumu nosacījumu daļu atbildētājs apņēmies maksāt prasītājam procentus par aizdevuma lietošanu 34,6595 % gadā (kopējā gada procentu likme 92,95 %). Civillikuma 1756.pants nosaka, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu vai likumu. Šajā konkrētajā gadījumā puses līgumā vienojušās par procentu apmēru. Norunāto procentu minimālais vai maksimālais apmērs likumā nav noteikts, likumdevējs to noteicis atkarīgu no pušu vienošanās. Tiesai nav pamata apšaubīt prasītāja pievienoto aprēķinu par procentu parāda apjomu, ko atbildētājam bija pienākums maksāt prasītājam par aizdevuma lietošanu. Prasītājs aprēķinājis procentus par aizdevuma lietošanu EUR 287,37 apmērā par laika periodu no 2012.gada 21.septembra līdz 2013.gada 8.oktobrim, kad prasītājs atkāpies no līguma un nav turpinājis procentu uzskaitījumu.

Ņemot vērā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 4^1.panta otro daļu, atbildētāji ir uzskatāmi par patērētājiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1. panta 3.punkta izpratnē, BIGBANK AS Latvijas filiāle - par pakalpojumu sniedzēju minētā likuma 1. panta 4.punkta izpratnē, bet šo personu noslēgtais līgums uzskatāms par patērētāja kreditēšanas līgumu minētā likuma 8.panta pirmās daļas izpratnē.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa paredz, ka „tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus." No minētās normas izriet, ka tiesai ir kā tiesības, tā arī pienākums pat bez patērētāja prasības vai lūguma izvērtēt līguma noteikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām un vispārējiem tiesību principiem.

Civillikuma 1716.pants nosaka, līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā). Līgumsods par saistību neizpildi vispār ir konkrēti noteikta naudas summa vai cita mantiska vērtība, kuru nedrīkst noteikt vairākkārtīgu (atkārtotu) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā.

Līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Civillikuma 1717.pants nosaka, līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma Nr. 1221148/10ba vispārējo noteikumu 5.sadaļu Līgumsods un zaudējumu atlīdzība, atbildētājs uzņēmies ciest līgumsodu, ja nepildīs savas saistības līgumā norādītajā apmērā 1% apmērā no termiņā neatmaksātās summas par katru maksājumu kavējumu dienu. Konkrētajā gadījumā prasītājs pats ir samazinājis no 2012.gada 21.septembra līdz 2013.gada 8.oktobrim aprēķināto līgumsodu EUR 992,41, daļēji atsakoties no netaisnīga līgumsoda piemērošanas, lūdzot piedzīt līgumsodu EUR 320,30 apmērā, kas nepārsniedz aizdevuma neatmaksāto pamatsummu.

Tiesu praksē (t.sk. Senāta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008) vairākkārt atzīts, ka tiesai ir tiesības samazināt piemērojamā līgumsoda apmēru līdz sapratīgam apmēram, ja tiesa atzīst, ka līgumsodam ir izteikti sodošs raksturs un tas nevar tikt atzīts par samērīgu un taisnīgu, jo faktiski nevis pilda līgumsoda kā tiesību institūta funkciju, bet gan nodrošina prasītājam iespēju netaisni iedzīvoties uz atbildētāja rēķina, gūstot nesamērīgu labumu.

Tiesa, izvērtējot noslēgtā līguma noteikumus daļā par līgumsodu, atzīst par taisnīgu un samērīgu samazināt līgumsoda apmēru līdz 10 % no piedzenamā pamatparāda apmēra, kas konkrētajā gadījumā ir EUR 607,67 X 10 % = EUR 60,76.

Savukārt Civillikuma 1720.panta 2.punktā noteikts, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Civillikuma 1722.pants nosaka, ka līgumsodu par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var prasīt tikai tādā apmērā, kādā tas pārsniedz prasīto procentu summu, kas radusies pēc neizpildes iestāšanās brīža. Līgumsodu par saistību neizpildi vispār var prasīt tikai tādā apmērā, kādā tas pārsniedz piedzenamo zaudējumu summu, ja vien nav tieši norunāts, ka līgumsods izslēdz tādu atlīdzību.

Tiesa ir konstatējusi, ka atbildētājs nav pienācīgi pildījis savas ar līgumu pielīgtās saistības, atbildētājs līguma spēkā esamību nav apstrīdējis,

prasības pieteikumā norādītās summas un parāda aprēķinu atbildētājs nav apstrīdējis. Tiesā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētājs savas saistības ir izpildījis vai ir iestājušies tādi apstākļi, kas būtu pamatā tam, ka atbildētājs no saistību izpildes būtu atsvabināms. Tiesa atzīst, ka prasītājs savu prasījumu ir pierādījis un pamatojis, līdz ar to prasība ir daļēji ir apmierināma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta nosacījumiem prasītājam atzīstama tiesība līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus no pamatparāda summas. Procentu apmērs nosakāms saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu, procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajos gadījumos, kad likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Tiesa secina, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram. Pie prasības celšanas tiesā Prasītājs nomaksājis valsts nodevu EUR 188,56, kas piedzenama no atbildētāja proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai, tas ir EUR 150,64, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 7,83, kas piedzenami no Atbildētāja izmantotajā daļā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu Atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civillikuma 1587., 1589., 1716., 1717., 1720., 1756., 1765.pantu, Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 97., 195., 193., 204.[1].pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no **/pers. C**/, personas kods /personas kods/, **par labu** akciju sabiedrībai „BIGBANK Latvijas filiāle", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, da pamatsummu **607,67 euro** (seši simti septiņi euro un 67 centi), procentus **287,37 euro** (divi simti astoņdesmit septiņi euro 37 centi) par laika periodu 2012.gada 21.septembra līdz 2013.gada 8.oktobrim, līgumsodu **60,77 euro** (sešdesmit euro 77 centi), komisiju par paziņojuma par līguma laušanu tīšanu **14,23 euro** (četrpadsmit euro 23 centi), nesamaksāto administrēšanas maksu **34,20 euro** (trīsdesmit četri euro 20 centi), samaksāto valsts nodevu **64 euro** (viens simts piecdesmit euro 64 centi), ar lietas vešanu saistītos izdevumus **6,28 euro** (seši euro 28 centi).

Atzīt prasītāja tiesības saņemt likumiskos procentus, tas ir 6% (seši procenti) no simta gadā, no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz duma izpildei.

Noteikt **/pers. C**/, personas kods /personas kods/, sprieduma labprātīgai izpildei termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā apelācijas sūdzību iesniedzot Dobeles rajona tiesā.

Tiesnese R.Krasovska